

А.Д.Широких аатынан Төхтүр орто оскуолата

«Букубаар, баһыыба!»
(Сценарий)

Толордо; Яковлева Н.А.

алын кылаас учуутала.

к.т.8 -984-101 -45-84

e- mail: nadyakovleva70@mail.ru

с.Төхтүр 2022г.

Кыттар дьоннор; Ыытааччы «Грамота»(учуутал), Буратино (Айаал К 5 кл), Ошибкин (Сережа 3 5кл), Буквоед (А Айаал 5кл) «Азбука» (Амелия 5кл), «Букубаар»(Анита 5 кл) «Саха тыла» (Ника), «Литература аа5ыыта» (Виолетта 5кл)

Хаамыыта;

Күндү оҕолор, төрөшпүттэр, ыалдыттар!

Бүгүн биһиэхэ үөрүүлээх күн. Бастакы кинигэбитин букубаары бүтэрэн быраһаайдаһар күммүт буолар. Бу үөрүүлээх күнүнэн күндү оҕолору, төрөшпүттэри, ыалдыттары эбэрдэлиибин!

Ханнык баҕарар врач, учуутал, агроном, лётчик, инженер, учёнай, бу биһиги төрөшпүттэрбит – оскуолатаабы олохторун, бу букубаартан саҕалаабытара. Ол иһин букубаардар араас норуоттар тылларынан бэчээттэнэн тахсаллар. Саха бастакы букубаарын Семён Андреевич Новгородов айыабыттан, 105 сыл ааста. Ити сыллар усталарыгар кини бэйэтэ олус элбэхтик уларыйда, үгүс көлүнө дьону үөрэттэ. Ол эрэри, кини кылаабынай соруга_ оҕолору ааҕарга үөрэтиитэ, хаһан да уларыбат. Билигин сыанаба ынырарбын көнүллээн, маннайгы кылаас үөрэнээччилэрин.

(ырыа Буквы разные писать)

Оҕолоор, букубаарбыт бэйэтэ суох дии, бары ынырыаххайын эрэ!

Бары: Букубаар! Букубаар! Букубаар!

Букубаар: Күндү оҕолор! Мин эһигини кытта быраһаайдаһаары, эһиги ааҕар, суруйар буолбут үөрүүгүтүн үллэстээри кэлиим. Бастатан туран, эһигини мин букубааларбын барыларын билбиккитинэн, ааҕар, суруйар буолбуккутунан эбэрдэлиибин.. **Билигин биһиги 1 кылаас үөрэнээччилэрэ тугу этэллэрин истиэбин.**

(оҕолор хоһооннорун ааҕаллар)

Киирбиппит биһиги оскуолаба
Балаҕан ыйын бастакытыгар
Бары суумка сүгэммит
Үөрэнээччи буолбуппут.
Биһиги ааҕар буолан
Букубаары бүтэрдит.
Махтал баһыыба тылларын
Бастын атаспытыгар
Бастакы кинигэбитигэр
Букубаар барахсанна этэбит.

,К Айаал киирэр О5олоор, дорооболорун. Напаа учүгэй оскуола, манна туохха үөрэтэллэрий?

Учуутал: Күндү о5олор, буукубалары үчүгэйдик үөрэппиккит, билбиккит. Билигин аны Буратинога билиигитинэн үөрдүөхтээххит. Мин тугу ыйытарбын өйдөөн истиг уонна илиигитин уунан эппиэттээн:

1. Бу туох бэлиэлэрий? (а/д, б/д, дифтонг)
2. Хас кылгас аһаҕас дорҕоон баарый?(8)
3. Хас уһун аһаҕас дорҕоон баарый?(8)
4. Хас дифтонг баарый?(4)
5. Ханлык аһаҕас дорҕоону бэлиэтиир буукубалар нууччаттан киирбиттэрий?(я, е, ё, ю)
6. Дорҕоону бэлиэтээбэт ханлык буукубалар баалларый?(ь,ъ)
7. Бу ханлык буукубаларый? (Ш, Щ В,Ф)
8. Бу ханлык буукубаный?(н) Тоҕо соҕотоҕуй? (киниттэн саҕаланар тыл суох)
9. Өссө наар кыраттан суруллар саха тылыгар ханлык буукубалар баалларый? (ь,һ,й)
10. Саха алфавита барыта хас буукубалааҕый?(40)
11. Бу ханлык сурук бэлиэтэй?(.) Кини ханна турарый? (Этии кэннигэр) Сөп, туочука кэннэ ханлык буукубаттан суруйабытый? (улахан)

Маладьыастар!

Таптаан миигин аахтыгыт,

Таабырыммын таайдыгыт,

Аны араас кинигэни

ааҕа сылдыын эһиги.

Умсугуйан үөрэнин,

Оскуоланы бүтэрин,

Ол эрэри бука бары

Умнаайаҕыт букубаары!

Таабырын Анита ыйытар

- Мин билигин эһиэхэ таабырын таайтарыабым, ол таайбыт тылларгыт бастакы буукубаларын суруйан иһээрин эрэ, туох диэн тыл тахсан кэлэрий.

Б – Отой тыла суох оҕолор окур-бокур оҕолор кэккэлэһэ эрэ турдаллар, кэпсээбитинэн бараллар үһү(Буукубалар).

Отоннооҕор оччугуй, оҕустааҕар күүстээх баар үһү.(Буулдыа)

У – Быс да быс быстыбат баар үһү. (Уу)

У -Уһуктаах төбөлөөх төбөтүн оройунан тыынар үһү. (Ураһа)

К – Иккитэ төрүүр, биирдэ өлөр баар үһү (Көтөр)

Илиитэ, атаҕа да суох буоллар, барыга үөрэтэр баар үһү (Кинигэ)

Кутаа да буолбатар сылытар баар үһү (Күн)

Икки төбөлөөх, икки төгүрүктээх, ортотугар кииннээх баар үһү (Кыптыый)

У –Хангыл тойон уола хараҕа хааннаах (Улар)

Б –Кынаттаах да көппөт, атаҕа суох да ситтэрбэт баар үһү. (балык)

Саар ыаҕаска солко сап симиллэ сытар үһү.(Баттах)

А – Сырсалла-сырсаллар хайалара да сиппэт баар үһү.(атах)

Күнү быһа хараҕын уутун тоҕор баар үһү. (ардах)

А – Иннинэ-кэннинэн тэбиэлэнэр эмньик кулун баар үһү.(аан)

Р – Ханна да көстүбэт, манна баар курдук буолар үһү. (Радио)

Түргэнтэн түргэн, күүстээхтэн күүстээх, умайар уот тыыннаах улуу бухатыыр сири сэттэтэ эргийбит үһү.(Ракета)

Мин биир догорум **Азбука** эмиэ кэллэ.

Азбука Амелия : Здравствуйте дети. Я азбука, желаю, чтобы не заболели Буквы. Ребята, берегите буквы. Они вам помогут дальше читать и писать предложения, рассказы, сказки. Давайте повторим наши выученные стихи.

Стихи читают 1 кл

Дорогие ребята, поздравляю вас с первой школьной победой. Успехов вам всегда! С вами остаются мои братья русский язык и литературное чтение.

Ошибкин истибитин дуо бугун маннайгы кылаастарга Букубаар бырааьынньыга буола турар

Буквөөд Уой олус учүгэй Давай биьиги букубаары, Азбуканы тутан ылыахха. Олору сиэхпин олус

Буквөөд Кэл Ошибкин бу бааллар Азбука, Букварь тутуохха (Эккирэтэн баайаллар)

(Оголорго кэлэллэр)

Букубаар Кемельеун оголоор Биьиги уорэппит Буукубаларбытын барытын Буквөөд ылыа.

ыытааччы Ыытын Азбуканы,Буквары

Буквөөд Эс буквалары таайдаххытына ыытыахпыт

0 Хомурдуоска майгынныыр (ж) буквөөд

1 Муннуга суох Топ-тогурук (о)

2 Ус сыыппарага майгынныыр (з)

Ошибкин Манна биир атыны булун Того атынын этин АО Б Ы У

Ошибкин, Буквоед ытталлар бараллар Бырастыы гынын

Букубаар: Оџолоор, Аны эниги мин бырааттарбын ааџаххыт. Билигин мин кинилэри киллэртиэм.

- Дорооболорун, оџолоор!

Букубаар: Бу кимнээх эбиттэрий , ааџын эрэ. (саха тыла, литература ааџыыта)

Саха тыла: Мин саха тыла диэммин. Таба суруйарга үөрэтиэм, ылбыт билиигитин чингэтиэм, быраабылалары биллэриэм.

Литература ааџыыта: мин литература ааџыыта диэммин. Мин страницаларбар элбэх кэпсээни ааџан билсиэххит, элбэх сонуну, кэрэни билиэххит, таабырын да таайсыахпыт. Онуоха бары иннигэһэ суох ааџаргыт наада. Эниги биһигини харыстаан, алдьатыман, киртитимэн.

Саха тыла: оџолоор, мин эһиэхэ соруудахтаах кэллим. Болџойон дуосканы көрүн эрэ. Саша диэн уол эниги курдук маннайгы кылааска үөрэнэр эбит. Учуутала кылаас, түннүк, Юра диэн тыллары суруйарыгар соруудахтаабыт. Саша суруйуутугар сыһа баар буоллаџына, көннөрүн.

(кылас, түнүк, юра) (оџолор көннөрөллөр)

Литература ааџыыта: мин эмизэ соруудахтаах кэллим, карточкалары биэриэм, ону биир биир ааџан иһитиннэрин эрэ. (оџолор ааџаллар)

-Аны ааџан иһитиннэриэбин. (Хас биирдишлэригэр текст түнгэтиллэр)

Яна –Ол бэс мас турар.Элбэх хойуу лабаалаах. Бэскэ икки тиин олорор.

Айхан –Түүн буолар. Тыал мөлтүүр. Сур бөрө үөмэр.

Слава – Күн көрөр. Хаар уулар. Халлаан сылыһар..

Анжела – Түүн ый тахсар. Туох барыта утуйар. Арай кутуйах утуйбат.

Сандаара – Бу-собо. Бу –мис собо. Собо миинэ бу баар.

Айыллаана - Мас тастым. Миитээ уу баста.

Алиита- Кун куускэ тыкта. Саас буолла. Куех от ууннэ.

Данил-. Куьун халлаан тымныйда. Чалбах уута тонор.

Илона-. Намыына, Сэмэн, мин буолан эбэбит тула олоробут.

Тамара – Кыра Таня убайын кытта циркэгэ барда.

Василисса- Оџолор оскуолаба бардылар.

с/т, л/ аа: Биһиги соруудахтарбытын иннибэксэ толорбуккутуттан наһаа үөрдүбүт, маладьыастар.

Букубаар: Дьэ, оџолоор, быраһаайдаһар кэммит тийээн кэллэ, быраһынньыкпыт түмүгэр эһиэхэ анаан номинациялары анаатым.

«Саамай өйдөөн ааџааччы»-

«Саамай кичэйэн ааџааччы»-

«Саамай дорџоонноох ааџааччы»-

«Хоһоону айымньылаахтык ааџарын иһин»-

«Аахпытын сиһилии кэпсиирин иһин»-

«Саамай таптаан ааџааччы»-

«Саамай хобоонноохтук ааџааччы »

«Саамай чуолкайдык ааџааччы»-

«Саамай тэтимнээх ааџааччы»-

« Саамай бастын ааџааччы»- Учутал:

1. Билигин тыл бэриллэр оскуола библиотекарыгар Игнатьева А.К.
2. Билигин бэйэлэрин истин эбурдэ тылларын тиэрдиэхтэрэ саамай күндү дьоннот, төрөпүттэргит.
3. **проект “Маннайгы кинигэм ”**
Чэ эрэ, оџолоор, Буукубуурбытыгар махтанаммыт, күммүтүн өссө үөрдээри аны ыллыаџын. (Ааџар буолан үөрэбин).

4 Оонньоулар остуол тула

Мин үөрэнээччилэрбин эмиэ бу үөрүүлээх күннүтүнэн эбурдэлээн туран бэйэм сэмэй бэлэхтэрбин туттарабын. Уонна өссө кыһанан үөрэнэргитигэр, элбэџи ааџан билиигит күн аайы элбээн иһэригэр баџарабын.

Манан бүгүнгү мероприятиебыт түмүктэнэр. Биһиги үөрүүбүтүн үллэстэ кэлбиккитигэр, күүс-көмө буолбуккутугар махтанабын.

Көрсүөххэ диэри!